

ПРАВОВИЙ СТАТУС ОРГАНІВ САМОВРЯДУВАННЯ В КОНТЕКСТІ ФІНАНСОВОЇ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ

*М.В. Тимошенко,
кандидат технічних наук*

*В.Є. Дем'яненко,
аспірант*

Дніпропетровська державна фінансова академія

Визначено існуючий правовий статус місцевого самоврядування та рівень фінансового забезпечення місцевих бюджетів. Встановлено невідповідність низової ланки бюджетної системи – сільського територіального утворення в межах сільради суспільно-політичному об'єднанню «грумада» як цілісному самодостатньому системному об'єкту. Запропоновано змістити базову ланку самоуправління і місцевого бюджету на районний рівень з розширенням його доходної бази.

***Ключові слова:** правовий статус, місцеве самоврядування, місцевий бюджет, фінансове забезпечення, доходна база, трансферти.*

Определен существующий правовой статус местного самоуправления и уровень финансового обеспечения местных бюджетов. Выявлено несоответствие низового звена бюджетной системы – сельского территориального образования в границах сельсовета общественно-политическому объединению «община» как целостному самодостаточному системному объекту. Предложено сместить базовое звено самоуправления и местного бюджета на районный уровень с расширением его доходной базы.

***Ключевые слова:** правовой статус, местное самоуправление, местный бюджет, финансовое обеспечение, доходная база, трансферты.*

Постановка проблеми. Розбудова в Україні на конституційній основі суспільного інституту самоврядування з відповідними владними повноваженнями та місцевими бюджетами, розмежування у зв'язку із цим сфер впливу, а відтак відповідальності між органами виконавчої влади і місцевого самоврядування, а також набута практика передачі окремих державних повноважень для виконання органам самоврядування створюють підґрунтя для запровадження європейських стандартів організації життєзабезпечення

громадян країни. Посилення ж євроінтеграційних процесів як стратегічного вибору перспектив розвитку України зумовлює необхідність пошуку шляхів досягнення стабільності бюджетної системи, стійкості й надійності доходної бази органів місцевого самоврядування, підвищення результативності бюджетного регулювання соціально-економічного розвитку всіх територіальних громад країни.

Досягнення реальної відповідності самоврядування територіальних громад їх

конституційній суспільній місії спонукає до необхідності успішного вирішення насамперед їх достатнього фінансового забезпечення в межах законодавчо визначених їхнім правовим статусом повноважень та одночасним з цим формуванням і розвитком відповідних інститутів громадських послуг, комунальної і спільної власності територіальних громад, досягнення реального взаємозв'язку і взаємозалежності місцевих податків і зборів з рівнем регіонального розвитку як мотиваційної основи ініціативної організаційної діяльності органів самоврядування, а відтак і відповідальності за виконання ними своїх функцій. Тобто належне фінансове забезпечення органів місцевого самоврядування є елементом гарантування державою самостійності місцевих бюджетів, що активізує наукові дослідження у цій сфері.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Пошук оптимальної моделі поєднання централізованої державної та місцевої влади, а відповідно і будови бюджетної системи має важливе значення для кожної країни, формується з урахуванням історичних традицій та закріплюється законодавчо. Критерієм оцінки досконалості функціонуючої в країні моделі бюджетної системи є ступінь задоволення потреб громадян, що є результатом діяльності не тільки державної влади, але й органів місцевого самоврядування. Територіальне самоврядування не виступає альтернативою державної влади, воно просто більш наближене до громадян (оскільки саме на місцевому рівні громадяни отримують найважливіші суспільні блага), що надає право впливати на рішення щодо виробництва і розподілу суспільних благ як основи формування демократичних засад суспільства. Зазначене знаходить відображення в децентралістичних тенденціях розвитку бюджетних систем у країнах як з федеральним, так і з унітарним устроєм і зводиться до вибору механізмів фінансової забезпеченості місцевих бюджетів та вирівнювання їх фінансової спроможності.

Вагомий внесок у розробку методології фінансової забезпеченості місцевих бюджетів зробили зарубіжні

науковці А. Бретон, Дж. Бухенен, Р. Вагнер, Л. Вілсон, Т. Курхен, Р. Масгрейв, М. Олсон, В. Оутсс, А. Скотт, Ч. Тібу та ін. Особливістю розроблених ними теоретико-методологічних підходів до вирішення зазначеного завдання є врахування ефективності окремих варіантів за критерієм розширеного відтворення у відповідних муніципальних утвореннях.

З набуттям Україною державної суверенності та проведенням інституційних реформ розбудови ринкової економіки, раніше існуюча (радянська) модель бюджетної системи вступила у протиріччя з сутністю нової політичної системи, що породило постійну напруженість у відносинах між центром і місцевими органами влади. Вагомий внесок у формування концепції вітчизняної бюджетної системи та становлення моделі взаємовідносин державного та місцевих бюджетів зробили О. Василик, З. Варналій, В. Геєць, А. Даниленко, М. Деркач, О. Кириленко, В. Кравченко, А. Крисоватий, В. Кудряшов, Л. Лисяк, І. Луніна, Ц. Егонь, В. Опарін, К. Павлюк, Ю. Пасічник, С. Слухай, В. Федосов, І. Чугунов, В. Швець, С. Юрій та ін. Вчені зазвичай обґрунтовують доцільність системного поєднання державного і місцевого бюджетів в органічну цілісність із застосуванням принципів фінансової децентралізації, визначають її форми, переваги та недоліки, наводять позитивний зарубіжний досвід. Проте водночас у наукових публікаціях постійно фіксується наявність в Україні тенденції зворотної - посилення централізації бюджетних коштів та послаблення фінансової спроможності місцевих бюджетів. Зазначається, що причиною цього явища певною мірою виступає недостатня впорядкованість правових норм регламентації окремих питань, зумовлених невідповідністю їх сучасним вимогам.

Мета дослідження – з'ясувати існуючі невідповідності окремих правових норм регламентації функціонування місцевих бюджетів сучасним вимогам та обґрунтувати пропозиції щодо їх усунення з

метою посилення фінансової спроможності місцевих бюджетів.

Виклад основного матеріалу. Як зазначалося на першому засіданні Конституційної Асамблеї при Президентові України (створеної з метою підготовки внесення змін до основного закону), чинна Конституція України в цілому виконала свою місію та вже не повною мірою відповідає сучасному рівню суспільних відносин. Крім того, вона містить ряд суперечливих положень, зокрема в сфері визначення і врегулювання інститутів публічної влади. У зв'язку з цим на окрему увагу заслуговує реформа місцевого самоврядування, метою якої є приведення його до системи міжнародних стандартів [16].

Таким чином, незважаючи на те, що Україна вже понад 20 років існує як суверенна держава, а її економіка визнана ринковою, проте процес трансформаційних демократичних змін у бюджетній системі ще не завершений. Зокрема, не вирішеною є проблема адаптації національного законодавства до міжнародно-правових стандартів організації самоврядування, витоки якого в Європі сягають ще XIII ст. і пов'язуються з принципами Магдебурзького права. Магдебурзьке право регламентувало незалежне від монарха самоуправління міст, діяльність міської влади, суду, торгівлі, ремесел, оподаткування тощо. Це право поширилося в Європі, включаючи і землі Західної України: так Магдебурзьке право отримав ще у 1374 р. Кам'янець-Подільський, у 1432 р. – Луцьк і в 1497 р. – Київ. Магдебурзьке право існувало до XVIII–XIX ст., тобто до повного занепаду в Європі феодального устрою суспільства.

На більшій частині території України, що входила до складу Російської імперії, формування інституту самоврядування було започатковане після проведення земських реформ у 1864 р., коли місцеві фінанси називались земськими. Згодом було введено поділ земських повинностей на місцеві і загальнодержавні. Після встановлення радянської влади у 1917 р. функції місцевого самоврядування були покладені на ради, яким гарантувалася допомога із

державних фондів. У 1920 р. було скасовано поділ бюджету на державний і місцевий. Цей поділ було відновлено лише у 1980 р.

Становлення правового статусу місцевих бюджетів, місцевих фінансів та місцевого самоврядування, нині чинного в Україні, розпочалось після проголошення Верховною Радою УРСР 16 липня 1990 р. Декларації «Про державний суверенітет України» та прийняття 7 грудня 1990 р. Закону УРСР «Про місцеві ради народних депутатів УРСР та місцеве і регіональне самоврядування». Ним було регламентовано склад системи місцевого самоврядування, самостійність місцевих бюджетів, визначено повноваження кожної ланки місцевих рад та демократичний (договірний) порядок їх перерозподілу; скасовано підпорядкування рад та їх виконавчих комітетів по вертикалі; впроваджено інститут комунальної власності, а вилучено з державного бюджету місцеві бюджети та розширено права відповідних рад щодо їх складання, затвердження та виконання [2, 13].

Важливе значення для становлення фінансового механізму бюджету мало прийняття 29 червня 1995 р. «Про внесення змін і доповнень до Закону Української РСР «Про бюджетну систему Української РСР», де було визначено такі принципи формування бюджетної системи: єдності, повноти, достовірності, гласності і самостійності місцевих бюджетів. Законом було запроваджено поділ видатків бюджетів на поточні та видатки розвитку, розмежовано порядок формування доходів усіх категорій (ланок) місцевих бюджетів [11]. Концептуальні засади архітекtonіки бюджетної системи загалом та місцевих бюджетів зокрема забезпечила Конституція України, прийнята 28 червня 1996 р. В ст. 7 Конституція визначає і гарантує існування місцевого самоврядування як суспільного інституту реалізації влади народом. В ст. 142 зазначено: «матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування є рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у комунальній власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а

також об'єкти їхньої спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад. Обов'язком держави є фінансова підтримка самоврядування через участь у формуванні доходів бюджетів» [6].

Менше ніж через місяць після прийняття Конституції Україна приєдналась до Європейської хартії місцевого самоврядування, чим підтвердила своє зобов'язання дотримуватись її демократичних вимог. У ст. 9 Європейської хартії місцевого самоврядування зазначено, що місцева влада має право на власні, адекватні її повноваженням фінансові ресурси, а їх обсяг має відповідати функціям, наданим Конституцією або законом [4]. Наступного року, 21 травня 1997 р. в Україні був ухвалений Закон «Про місцеве самоврядування», де, виходячи з положень Європейської хартії, було конкретизовано конституційні засади матеріальної і фінансової основи місцевого самоврядування, самостійності місцевих бюджетів, принципи їх формування. Проте цим законом не було визначено конкретних джерел бюджетних доходів, а згідно зі ст. 62 цього закону органам місцевого самоврядування була гарантована дохідна база. Її розмір мав бути достатнім для забезпечення потреб населення бюджетними послугами на рівні мінімальних соціальних потреб, а доходів бюджетів – в розмірі бюджетної забезпеченості в розрахунку на одного жителя. Доходи місцевих бюджетів згідно з ст. 63 мали формуватись за рахунок власних джерел та закріплених загальнодержавних податків, зборів та інших платежів [12].

Набутий досвід функціонування місцевих бюджетів і критичне осмислення його правових положень знайшли відображення у Бюджетному кодексі України, прийнятому у 2001 р., та в новому тексті Бюджетного кодексу України, прийнятому у 2010 р.

Згідно з чинним законодавством, фінансові ресурси органів місцевого самоврядування – це створені в результаті розподілу і перерозподілу внутрішнього валового продукту грошові кошти, в розмірі, необхідному для виконання покладених на них функцій і завдань для

забезпечення соціально-економічного розвитку територіальних громад. Перелік функцій і завдань місцевих бюджетів у ст. 143 Конституції України конкретизовано так: «Територіальні громади села, селища, міста безпосередньо або через утворені ними органи місцевого самоврядування управляють майном, що є в комунальній власності; затверджують програми соціально-економічного та культурного розвитку і контролюють їх виконання; затверджують бюджети відповідних адміністративно-територіальних одиниць і контролюють їх виконання; встановлюють місцеві податки і збори відповідно до закону; забезпечують проведення місцевих референдумів та реалізацію їх результатів; утворюють, реорганізують та ліквідовують комунальні підприємства, організації і установи, а також здійснюють контроль за їх діяльністю; вирішують інші питання, віднесені законодавством до їхньої компетенції... Органам місцевого самоврядування можуть надаватися законом окремі повноваження органів виконавчої ради. Держава фінансує здійснення цих повноважень у повному обсязі за рахунок коштів Державного бюджету України...» [6].

Зазначені положення вітчизняного законодавства значною мірою є декларативними, оскільки не підкріплені конкретними механізмами їх реалізації. Крім того, існують окремі статусні невизначеності системи місцевого самоврядування, а відтак і місцевих бюджетів, пов'язаних зокрема з категорією «громада» та визначенням базової ланки бюджетної системи країни.

Поняття «система» (від грец. - ціле, складене із частин) означає множину елементів, що перебувають у взаємовідносинах між собою і таким чином становлять певну цілісність, єдність, інтегрованою якістю якої виступають її функції. Тобто система включає такий склад компонентів, які перебувають в об'єктивно-сполучному стані, заснованому на функціональних зв'язках, зумовлених однотипними субстанційними якостями цих компонентів. Такий підхід повністю відповідає визначенню місцевого

самоврядування як права територіальних громад - жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста для самостійного вирішення питань місцевого значення, наведеного у ст.140 Конституції України. Крім цього, у системі місцевого самоврядування можуть створюватись органи самоорганізації населення.

З позиції вертикальної будови самоврядні територіальні громади є низовою, так званою «базовою» ланкою місцевих бюджетів, які згідно з Конституцією є самостійними та доповнюються більш високими з позиції ієрархії управління ланками – районною та обласною (ст.143) У районній та обласній ланках самоврядування обмежується лише законодавчими функціями, а виконавчі належать державним адміністраціям, які затверджують програми діяльності «базових ланок», контролюють їх виконання, затверджують районні та обласні бюджети. Районні та обласні ради становлять відносно самостійну систему місцевого самоврядування, покликану забезпечувати вирішення питань не тільки місцевого, а й регіонального значення. Проте вони не мають правової, організаційної і матеріально-фінансової самостійності місцевого самоврядування, не мають також своїх власних виконавчих органів, а відтак і організаційних можливостей для ефективної реалізації не лише їх конституційної функції представляти спільні інтереси територіальних громад, а й інших функцій, пов'язаних з забезпеченням комплексного економічного і соціального розвитку відповідних регіонів (тобто регіональної системної сукупної цілісності територіальних громад). Районні та обласні ради нині пристосовані не до вищезазначеної функції, а до здійснення державного управління [1, 3, 5, 7].

Таким чином, існуючий підхід до визначення базової ланки органів самоврядування та місцевих бюджетів потребує перегляду тих положень, що відображають не існуючу систему адміністративно-територіального устрою, а явище самоорганізації громад. Сучасний науковий підхід до визначення категорії

«громада» включає три рівні аналізу, що застосовуються у суспільно-політичній та адміністративно-управлінській літературі: як первинної компоненти соціальної структури суспільства; як структурованого елемента суспільства (соціального організму); та суб'єкта взаємодії в суспільстві [9].

Зазначений підхід висуває на перший (і сутнісний) план явища самоврядування якісну характеристику функціонування певної спільноти людей (індивідів, осіб), які усвідомлюють не лише індивідуальні, а й колективні інтереси і діють у відповідності з ними як колективна громада, де окрема особа виступає громадянином. Сукупність громадян (членів окремих громад) формує народ країни, що є носієм суверенітету і єдиним джерелом влади, яку реалізує через органи державної влади та органи місцевого самоврядування, що відображено у перших статтях Конституції України. Звідси впливає розуміння рольової функції громади та системи самоврядування у становленні громадськості суспільства та демократизації управління в країні. Це має виступати вихідною передумовою модернізації існуючої мережі адміністративно-територіального устрою країни в процесі реалізації сучасних системних реформ, ініційованих Президентом України, в напрямі формування її на основі самодостатніх самоврядних територіальних громад як системних комплексів, що діють на основі принципів правової, організаційної та матеріально-фінансової самостійності. Тобто необхідне створення таких самоврядних територіальних громад, які мають бути реально дієздатними первинними компонентами соціальної структури суспільства, його структурованим компонентом та суб'єктом взаємодії суспільно-економічних відносин у країні, що відповідає сутності соціальної категорії «громада» [9].

У більшості країн світу місцеві бюджети є найбільш чисельною ланкою бюджетної системи. В Україні ж ця чисельність є однією з найбільших у Європі: тут функціонують понад 12,2 тис. місцевих бюджетів, серед яких

25 регіональних (бюджети Автономної Республіки Крим, 24 бюджетів областей і 2 бюджети міст державного значення – Києва та Севастополя), а також 453 міських і 83 районних бюджетів у містах, 448 районних, 887 селищних і 10275 сільських бюджетів. Згідно із чинним законодавством, місцевим бюджетам надано статус місцевого самоврядування. Вони формуються на основі адміністративно-територіального устрою країни, характеризуються поєднанням територіально-просторової, економічної і соціально-демографічної компоненти та виступають системоутворюючим елементом регіонів та держави загалом. Разом з тим, органи місцевого самоврядування не одержують достатніх коштів у місцевих бюджетах для виконання своїх правових повноважень.

Формування доходної і видаткової частин зведеного бюджету (державного і місцевих бюджетів разом узятих) в Україні за 2005-2011 рр. здійснювалося майже у повній відповідності з динамікою ВВП: обсяг ВВП за цей період збільшився від 441,4 до 1316,6 млрд. грн., тобто на 296,9%; дохід бюджету зріс від 134,2 до 398,5 млрд. грн. (на 294,9%), а видатки - від 147,7 до 416,8 млрд. грн. (на 294,1%). Проте у складі доходів і видатків домінували кошти державного бюджету: співвідношення їх у 2005 р. становило 78,5/21,5%, а в 2011 р. - 78,9/21,1%. Це свідчить про досить високий рівень централізації бюджетних коштів, причому значно вищий, ніж у європейських країнах з унітарним (як в Україні) устроєм, такий, що перевищує рівень централізації у них бюджетних коштів майже у 2 рази. При цьому відслідковується стійка тенденція до зменшення доходів місцевих бюджетів від власних джерел і збільшення надання трансфертів. Так, якщо у 2005 р. у складі усіх доходів місцевих бюджетів власні доходи становили 43,5%, то в 2011 р. уже 52,3%, а у 2012 р. - 55,2%. В окремих місцевих бюджетах дефіцит коштів від власних доходів досягає понад 70-80%. Це означає, що трансферти перетворились із засобу фінансової допомоги слабосильним місцевим бюджетам в основне джерело формування їх

доходів, що порушує правовий статус місцевих бюджетів як суспільної інституції органів місцевого самоврядування. Позбавлення достатньої фінансової забезпеченості місцевих органів влади засвідчує порушення їх правового статусу як незалежних, фінансово самостійних.

У процесі системних економічних реформ у сільській місцевості доцільно запровадити в якості базового рівня місцевого самоврядування районну ланку, адже уже традиційно сільський район та місто обласного значення сприймаються «вузловою» ланкою в системі адміністративно-територіального устрою. Нинішні сільради у цьому випадку можуть набувати статусу органів самоорганізації (передбаченої ст. 140 Конституції України з наділенням їх відповідною компетенцією, фінансовими ресурсами, майном), що функціонують у структурі районної ланки самоврядування. Відомо, що села, селища, міста як територіальна основа місцевого самоврядування не однакові за своїм соціально-економічним потенціалом та «потужністю» джерел формування доходів їх місцевих бюджетів як самодостатніх, оскільки відповідні умови для цього є лише у містах обласного значення. Формування ж у сільській місцевості самоврядних структур і місцевих бюджетів на територіальній основі району може сприяти становленню системних комплексів, де уже зараз зосереджена вся інфраструктура сільського району [8, 10, 15].

Висновки. Сучасний стан функціонування в Україні системи місцевого самоврядування та місцевих бюджетів характеризується відсутністю гарантій виконання ними законодавчо визначених повноважень. Причиною цього є недостатній рівень забезпечення їх необхідними матеріальними, фінансовими та іншими ресурсами внаслідок обмеженості джерел надходження коштів у розпорядження органів самоврядування, що зумовлено надмірною централізацією бюджетних коштів у державному бюджеті.

Недостатність коштів у місцевих бюджетах, отриманих від джерел власної доходної бази, визначеної для них Бюджетним кодексом України,

компенсується наданням допомоги з державного бюджету у вигляді трансфертів. Загальна частка трансфертів (дотацій вирівнювання та субсидій) постійно зростає: у 2007 р. вона становила 43,3%, а у 2012 р. досягла 55,2%. Це свідчить про стійку тенденцію до порушення правового статусу органів самоврядування як самостійних і фінансово незалежних у виконанні законодавчо визначених повноважень у вирішенні питань місцевого значення.

Виправлення цієї негативної тенденції потребує перегляду закріплених за органами самоврядування джерел доходів з

передачею певної їх частки (в межах недостатності, що покривається трансфертами) під юрисдикцію органів місцевого самоврядування. Найбільш доцільним є включення до доходних джерел місцевих бюджетів податку на нерухомість (згідно з практикою зарубіжних країн); відновлення податку ринкового збору; акцизного податку (суми виручки від реалізації товарів) у торговій мережі, розташованій у межах територіальних громад; податку на земельну ренту орендарів сільськогосподарських угідь у межах територіальних громад.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Вергейчик, О.Л.* Врегулювання бюджетних взаємовідносин «центр-місцеві бюджети»/ О.Л. Вергейчик // Вісник ДДФА: Економічні науки. - 2009. - № 1(21). - С. 65-70.
2. Декларація про державний суверенітет України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/55-12>
3. *Деева, Н.М.* Вдосконалення фінансових механізмів у контексті забезпечення соціально-економічного розвитку індустріального регіону / Н.М. Деева // Вісник ДДФА: Економічні науки. - 2004. - № 2(12). - С. 69-82.
4. Європейська хартія місцевого самоврядування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/999_036.
5. *Затонацька, Т.Г.* Державне регулювання соціально-економічного розвитку України / Т.Г. Затонацька // Вісник ДДФА: Економічні науки.-2009. - № 1(21). - С. 5-10.
6. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254/96-ВР>.
7. *Кравченко, В.І.* Роль публічних фінансів у забезпеченні економічного зростання в Україні / В.І. Кравченко // Наукові праці НДФІ. - 2000. - Вип. 10-11. - С. 4-12.
8. *Лисяк, Л.В.* Бюджетна політика у системі державного регулювання соціально-економічного розвитку України : [монографія] / Л.В. Лисяк. - К.: ДННУ АФУ. - 2009. - 600 с.
9. *Наврузов, Ю.В.* Системне визначення поняття категорії «громада» / Ю.В. Наврузов // Грані. - 2000. - № 1(9). - С. 81-88.
10. *Орлатий, М.К.* Формування ресурсного потенціалу сільських територій Дніпропетровської області / М.К. Орлатий, А.Є. Величко // Грані. - 2013. - № 2(94). - С. 116-122.
11. Про внесення змін і доповнень до Закону Української РСР «Про бюджетну систему Української РСР» : Закон України від 29.06.1995 № 253/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http:// search/ ligazakon4|l-doc2.nsf/link1/Z950253.html](http://search/ligazakon4|l-doc2.nsf/link1/Z950253.html) rada.gov.ua/laws/show/254/96-ВР.
12. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97. [Електронний ресурс].– Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97_6p.
13. Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування : Закон УРСР від 07.12.1990 № 533-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/533-12>.

14. Про фінансове забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.12.1997р. № 1349 [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1349-97-n>.
15. Стефанюк, І.Б. Удосконалення механізму фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування / І.Б. Стефанюк // Фінанси України. - 2013. - № 2. - С. 71-82.
16. Янукович, В.Ф. Модернізація Концепції України як чинник подальшого стабільного розвитку держави / В.Ф. Янукович // Право України. - 2012. - № 8. - С. 12-16.

The correspondence of the legal status of local government in Ukraine to the principles of the European Charter of Local Self-Government. However, the regulated legal status of local government is not supported by the financial resources of local budgets, which deprives them of their autonomy and independence to fulfill their mandate.

The reason for this is partly that the basic link in the budgets of local governments and grassroots advocates a territorial entity of the state - the village council, which is not self-sufficient. At the same time, more and more of the generation of GDP and gross regional product comes in all cities and smaller - in rural areas, reducing the incomes of local budgets. This has led to a steady trend of centralization of the budget and the actual reduction of the functions of government.

It is proposed to shift the basic level of self-government and local budgets to the district level, and strengthen the financial security of its proposed expansion of revenue sources.

Keywords: *legal status, local government, local budget, financial security, revenue base transfers.*

REFERENCES

1. Verheychyk, A.L. Settlement budgetary relations «center - local budgets» / A.L. Verheychyk // DSFA Bulletin : Economic nauky. 2009 . - № 1 (21). , P.65 -70.
2. Deeva, N.M. improving financial mechanisms in the context of socio-economic development of the industrial area / N.M. Deeva // DSFA Bulletin : Economic nauky. 2004 . - № 2 (12). , P.69 -82.
3. European Charter of Local Self-Government [electronic resource]. - Mode of access : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/999_036.
4. Zatonatska, T.G. State regulation of social and economic development of Ukraine / T.G.. Zatonatska // DSFA Bulletin : Economic nauky. 2009 . - № 1(21). , P.5 -10.
5. Kravchenko, V.I. The role of public finance in economic growth in Ukraine / V.I. Kravchenko // Proceedings NDFI. - 2000.- Vol. 10- 11.- p.4 -12.
6. Lysiak, L.V. Fiscal policy in the state regulation of social and economic development of Ukraine [monograph] / L. Lysiak . - K. DNNU AFU . , 2009.- 600 s .
7. Navruzov, Y. System definition of the category «Community» / Y. Navruzov // Facets , 2000 . - № 1 (9). , P.81-88.
8. Orlatyy, MK Forming resource potential of rural areas Dnipropetrovsk Oblast / M.K. Orlatyy , AE Velichko // Hrani. 2013 . - № 2 (94). , P.116 -122.
9. Government in Ukraine . Law of Ukraine on 21.05.1997r . № 280 / 97. [Electronic resource]. - Mode of access : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97_6p.
10. On the financial support of local government : Cabinet of Ministers of Ukraine dated 03.12.1997r . Number 1349 [electronic resource]. - Mode of access : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1349-97-n>.
11. Stefanyuk, I.B. Improving the mechanism of financial support for local governments / I.B. Stefanyuk // Finance Ukrainy. 2013 . - № 2.- p.71 -82.
12. Yanukovych, V.F Modernization of the Concept of Ukraine as a factor in the further sustainable development of the state / VF . Yanukovych // Right Ukrainy. 2012 . - № 8.-s.

Стаття надійшла до редакції 15.10.2013